

TRIBUNA

REDAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.

Nr. de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garnison: prima dată 10
bani; a doua oară 15 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inserțiile,
se plătesc în avans în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate
Scrierile necercurate nu se pot accepta

In atențiunea viriliștilor români din comitatul Aradului.

Lista membrilor viriliști ai congregațiunii comitatului Arad, se va compune prin comisiunea verificatoare a comitatului, în 16 și 17 Septembrie a. c. st. n.

Preoții, advocații, profesorii etc. au favorul legal, ca darea lor, precum și a soțiilor și băeților lor minoreni, să se compute dublu la compunerea listei dacă aceasta o cer la timpul său.

Atragem deosebită atențiune a preoților și a advocaților noștri, ca până în 19 Septembrie a. c. st. n. inclusive, prin un petit — scutit de timbru — se ceară ca darea să li-se compute dublu.

Petitul e a se adresa comisiunii verificatoare, (Igazoló választmány) și trebuie înaintat vicșpanului.

Interesele poporului nostru cer, ca nici unul care solvește darea recerută să nu rămână afară din listă, deci rugăm cu insistență pe cei îndreptățiți, să se useze de dreptul garantat în lege, până la timpul sus indicat, căci reclamările ulterioare nu se iau în considerare.

Asupra limbei noastre.

În numărul nr. 164 ocupându-ne de importanța limbei ca factor de coeziune etnică, terminam articolul zicând: »Discuția e deschisă». Astăzi vom încerca a contribui la luminarea tezei puse în discuție, și anume vom încondeia în trăsături generale legătura indestructibilă ce există între bogăția repertoriului de cuvinte a unei limbi și mentalitatea poporului ce o vorbește, urmând a folosi în urma concluziunile.

Cuvântul fiind un semn convențional prin care noțiunile, ideile pot fi împărtășite, urmează ca fie care cunoștință sau gândire nouă să determine crearea unui cuvânt. Progresul impune limbei zilnic forme noi. Așa fiind lucrurile bogăția vocabularului unui individ măsoară însuși dezvoltarea orizontului său intelectual. Și cea ce e adevărat pentru un individ e adevărat pentru un popor. Franța necomparat mai cultă decât China mănuște un vocabular de fixare și nuanțare a obiectelor, ființelor și senzurilor mult mai vast decât aparatul uzual de rostire a Chinezilor. Limba cea mai bogată aparține prin urmare poporului celui mai cult, după-cum omul cel mai învățat se ajută în graire de cel mai mare număr de cuvinte.

Actuala civilizație românească a înzestrat limba cu un număr relativ foarte mare de cuvinte: aceste cuvinte fiind corpul manifest al înțelepciunii românești, și această

înțelepciune constituind dreptul și rostul nostru de viață, urmează ca cea întâi datorie a noastră este să păstrăm întregitatea comorei de vorbe pentru a asigura astfel întregitatea comorei de gândire și simțiminte.

Un cuvânt pierdut e ceva din mintea sau simțirea noastră românească care să înstrăinează de noi, iar risipa sfântului tezaur de adevăr, bine, și frumos, risipa vorbelor prin care se arată înțelegerea noastră, nu-i îngăduită unui popor conștios de el însuși și de destinele sale.

E deci de datorie noastră a tuturor, să încetățenim, fiecare după puterile, aptitudenile și specializarea sa — cuvintele noi pe care civilizația mereu în creștere a României le creiază.

Diferența cantitativă a vocabularului românesc din Ungaria și Transilvania față de aceea a vocabularului din regal, dovedește că nu ne ținem la curent cu propria noastră cultură și de îndată ce recunoaștem această ce avem de făcut.

Cum vom isbuti a absorbi toată cultura Regatului?

— Eată o problema; cărei vom încerca a-i da soluția.

Invetătorii români din Diecesa Caransebeșului împotriva proiectului Berzeviczy. Reuniunea invetătorilor confesionali gr.-or. români din Diecesa Caransebeșului în adunarea sa generală ținută în 11 și 12 Sept. în Biserica

MOARA PĂRĂSITĂ.

(Urmare).

Vedeam eu bine că aveam de-a face cu oameni boclucași: ei mai intraseră în foc și prinseseră gust. Afară de asta, după cât îmi spusese camarazii, pânzele și hărțuirile în recunoașterea erau plăcerea lor. Se treziau, ghiordanii, bătându-se ca acasă la ei, și învățau carabina cum ai învățat o ghioagă. Acu tăceau și așteptau porunca mea, — și mă gândiam că ticălosul de Pintilie, frunțașul s'o fi uitând la mine pieziș, cu un zimbet de batjocură. Ce eram să fac? Afară de asta începu a mă furnica și pe mine un fior iute, o dorință. Mă înălțai deodată pe șea și rostii îndesat:

„Înainte băieți!”

O șoaptă iute tremură ca o bucurie printre flăcăi. Și pornirăm încet prin umbra neagră a sălcilor.

Pe șesuri și în văi era o tăcere nemărginită. Numai departe, pe sânețe, o pasere țipa ascuțit, ca un fierăstrău supt pilă. Și un întunec orb acoperia văzduhul și pământul. Sus, peste clipi-rile stelelor, treceau grămezi uriașe de nour.

Merserăm o bucată bună de vreme. Deodată acoperișul ascuțit al morii se zugrăvi pe zarea mohorită, în fâgașul larg al părului, — și îndată se șterse.

Intrarăm într-o roată de sălcii bătrâne. Iarba foșina uscat în mersul cailor; alt-fel nici un zgomot, desigurile par'că erau împietrite.

„Aici ar fi bine să descălecăm...”, șoptii eu.

— Trăiți, domnule sublocotenent, — să descălecăm! răspunse sergentul. Și mai avem de fă-

cut ceva: cu câte-va fire de iarbă să ne legăm roțile pitenilor, să nu simtă nici greierii din moară. Pe urmă tecile le lăsăm aninate la șelile cailor, mergem numai cu penele săbiilor, ca să fim mai sprinteni...

— De bună-seamă! rostii eu cu pătrundere. Ear în gând îmi ziceam: Mă, al dracului sergent! Eu am învățat atâția ani prin școli și habar n'am de toate pregătirile acestea! — Și pe când descălecăm și ne pregătam în cea mai mare tăcere, îmi treceau prin măruntaie fulgerări de căldură și frig, îmi venea să mă întind, n'aveam suflet îndeajuns.

Un flăcău rămase cu caii. Noi ceia-l'alți, după-ce ne pregătirăm, scoborirăm în albia părului și începurăm a ne strecura cu luare aminte spre moară.

Și, dintr'odată după un cot al apei, acoperișul ascuțit se arată ear', foarte aproape de noi. Ne oprirăm. Grecu și Năstase trecură înainte, ca să cerceteze cu de-amănuntul împrejurimile. Ceilalți ne așezarăm pe un pat moale și umed de țărină măcinată din malul înalt.

Încet-încet ochii mi-se obicnuiră cu întunerecul. Trupul de jos al morii nu-l vedeam aproape, înaintea morii, o sticlă întinsă de apă neclintită. Era vechiul iaz înomolit. Pe margini, câte-va pilcuri de trestii. În fundul apei iarăși acoperișul ascuțit, neclintit, al clădirii pustii. Putreziciunile bălții împrăștiau în aerul nopții mi-azme întepătoare.

Un fluier străpunse tăcerea, și sborul întortochiat, în falfăiri rare al unui lăstun mare de apă trecu ca un fulger negru pe sticla bălții: cercetașii noștri ajunseră.

Eu, așteptând și privind cătră moară, mă gândiam. Ce va fi peste câte-va clipe? Va bu-bui carabina și va curge sângele, și par'că nu-mi venia a crede că în liniștea aceea de mormânt se vor putea petrece asemenea lucruri. Ce fac oare păgânii? Au plecat, de nu se simte nimic? Dorm? Poate au dat, în satul de unde veniau, peste beutură, și unor haimanale ca ei, puțin le pasă de poruncile Coranului. Au bătut, s'au amețit și acum horăiesc în pedul morii. Atunci treaba ar fi ușoară, n'am pierde nici vreme multă, nici oameni.

„Trăiți, domnule sublocotenent!”

Tresării! Era glasul lui Grecu: nici nu-i simțisem întoarcerea. Răspunsei:

„Ce este?”

— Am încunjurat moara, domnule sublocotenent, și n'am dat peste nimic. Ușa e deschisă. Lăptocul e zdrobit, apa se prelinge pe pământ: prin groapa aceea nimeni nu poate intra, nici ieși.

— Dar Năstase a venit?

— A venit și el...

— Bun. Înlanțul morii nu se aude nimic?

— Nimic.

Mă întorsei spre flăcăi. Întunerecul malului era așa de mare, că nu vedeam pe nici unul. Acu era acu. O sudoare rece mă înțepa la ră-dăcina părului. Strigai încet pe Savin. Glasul lui de-abia adie.

Mihail Sadoreanu.

(Va urma).

albă, și-a exprimat ad rența și votul de încredere față de pașii luați de Conșistor și de Episcopul diecesan împotriva proiectului de reformă al învățământului primar, care jignește cele mai elementare principii pedagogice și metodice,

Budgetul Austriei. Ziarul ceh „Nar. Listy“ din Praga vestește, că proiectul de lege pentru budgetul Austriei pe anul 1905 este deja gata. Budgetul se încheie cu un excedent de 500.000 coroane.

Noul tratat comercial italo-austro-ungar. Din Viena se comunică următoarele: În numărul de azi al ziarului din loc „N. W. Abendblatt“ cu provocare la informațiunea primită din Budapesta scrie, că noul tratat comercial încheiat la Vallombrosa constă din două părți și adică dintr'una interimală, care este valabilă numai pe un an: dela 1 Octombrie până la finea lui Sept. 1905, și dintr'una definitivă care are valoare pe 10 ani și este quasi continuarea celei dintâi. Clausula vinului a fost luată în partea interimală a tratatului, conform căreia se poate importa în decurs de un an jum. de milion măzi metrice de vin alb pe lângă o vamă de 16—17 franci. Acest favor este stabilit pentru toate statele cu exporturi de vin. În tratatul definitiv nu se cuprinde nici o clauzulă, așa că cu începere dela recolta vinului din anul viitor vinurile importate în Austria și Ungaria nu vor avea nici un favor.

Conferența interparlamentară. Din St. Louis se depeșează: Sâmbătă a fost deschisă conferența interparlamentară din St. Louis, la care s'au adunat reprezentanții din toate țările civilizate și cu reprezentare națională. S'a discutat mai pe larg chestia războiului ruso-japonez; după obiecțiunile reprezentanților francezi, italieni și austriaci conferența a adoptat propunerea deputaților englezi de înțelesul, ca să se adreseze tuturor puterilor mari un apel, ca la momentul oportun acestea să intervină pentru sistarea ostilităților dintre cele două na-

țiuni beligerante. Ca loc de adunare a congresului din anul viitor a fost ales orașul Bruxelles.

Deputatul M. Radnei între alegători. Pe deputatul Radnei Vancsó Gyula, l-a ajuns dorul de alegătorii săi. Pe cum ni-se comunică azi în 13 c. își începe turneul în comunele sale din cerc, adică prin satele românești din cercul Radnei. Se zice că merge spre a se convinge de mizeria poporului, pricinuită de anul acesta rău. Prea bine. N'ar strica însă dacă alegătorii i-ar adresa următoarele întrebări: Adevărat e că în anul acesta rău ai votat D-Ta 400 milioane pentru tunuri și nuol exigente militare? Adevărat e că în anul acesta ai votat urcarea lefilor pe seama fibraelor și notarilor comunali? După'astea îi mai pot pune alegătorii următoarea întrebare: Adevărat e că în Dietă, întrerupând pe deputatul Românilor Dr. Aurel Vlad, ai zis că nu există partid național român, voind prin asta a contesta drepturile elementare constituționale ale poporului românesc?

Și potrivit răspunsului ce vor căpăta să-l trateze pe dl Vancsó în consecență.

Războiul ruso-japonez.

O știre senzațională este lansată din Petersburg. Se afirmă, că țarul ar fi trimis lui Kuropatkin un ordin telegrafic, în care îi interzice retragerea, îi pune în vedere să reziste cu ori-ce preț Japonezilor și să re-ocupe Liaoyangul (!). Nu se știe, întru cât este adevărată această veste, dar admitând că nu poate fi trasă la îndoială, apoi mai mare prostie nu știm să se fi comis vreodată, deși nu ar fi acesta primul cas, când cercurile înalte din Petersburg au produs confuziune în dirigiarea operațiunilor și planul de război al generalisimului Kuropatkin. Lumea stă uimită și se întreabă, că dacă cercurile din Petersburg și denunciantul Alexiev din Charbin se pricep mai bine la dirigiarea campaniei, de ce nu merge pe câmpul de război țarul ori vice-regele Mandciuriei? Ori că voiesc să aibă o unealtă oarbă asupra căreia să descarce la cas de nesucces toată răspunderea?

Cum am semnalat și ieri, momentul culminant al evenimentelor recente este plecarea escadrei de pe Baltica în Extremul-Orient. Rușii leagă mari speranțe de acțiunea acestor vase, dar probabil și de astădată se vor trezi cu amară desamăgire din starea și acum somnambulă în care îi făcuse se cază ambiția după glorie desartă, efină și strălucită, și stomacul nesațios al molochului care voia să înghiță toată lumea.

Londra, 12 Sept. «Daily Mail» crede, că Tienlingul nu este pe deplin fortificat. Nainte de lupta dela Liaoyang oficerii ruși își petreceau prin birturi și alte localități publice până la începutul luptei. Numai după ce a fost ordonată evacuarea Liaoyangului, au încetat cu orgiile ne mai pomenite.

Londra, 12 Sept. Conform unei depeșee, armata lui Kuroki se află la o distanță de numai o zi de armata rusă, care se retrage fără repaus. La Tokio se așteaptă zilele proxime o luptă decisivă lângă râul Hun. Această luptă are prospecte favorabile pentru Kuroki, deoarece corpul său de armată n'a prea luat parte la lupta dela Liaoyang și astfel este destul de capabil de luptă.

La ordinul direct al generalisimului japonez Oyama s'a întâmplat că Japonezii n'au făcut prizoniere mai multe grupuri mici rusești, ceea-ce se putea facecu atât mai ușor, cu cât aderase la luptă și Kuroki, Oyama însă n'a voit să aibă de lucru cu ocrotirea prizonierilor și necazurile ce rezultă din transportarea și paza lor, când și așa îi vor pica la mână și mai mulți Ruși în lupta iminentă.

Tokio, 12 Septembrie. Ministerul de marină japonez evaluează pierderile indurate de armata japoneză în luptele dela 26 August până la 2 Septembrie la 17.539 soldați între cari 136 oficeri și 464 vulnerați. Pe flancul stâng vin 7681 morți, pe cel drept 4866 ear pe centru 4992.

Londra, 12 Sept. Din Tșifu se telegrafează, că generalul Nogi va asedia în timpul cel mai apropiat forturile de pe înălțimile Erlungșang și Hintausang, cari sunt cele mai bine întărite în frontul nord-ostic.

Chinezii, cari au părăsit Port-Arthurul la 6 Septembrie spun, că 5000 Japonezi au debarcat în baia Luisa. Japonezii explozează pozițiile adversarului cu ajutorul baloanelor a căror construcție seamănă cu aceea a baloanelor construite de Santos Dumont. Armata japoneză de asediu se baricardează din toate părțile, ridicându-și întărituri cu iuțală mare. Armata japoneză primește zilnic trupe auxiliare, cari sosesc dinspre Dalny. Spitalul din Dalny este plin cu răniți așa că partea cea mai mare a acestora trebuie transportată în patrie.

Petersburg, 12 Sept. Din Kronstadt se vestește că flota de pe Baltica a plecat sub comandamentul contra-admiralului Rosdestvenski în Asia pe teatrul de război.

Londra 12 Sept. Corespondentul de pe câmpul de război al lui a „Standard“ a prins vestea la Tientsin, că trupe chineze se așează tacit în Mandșuria, cari ocupă acum ambele părți ale râului Liao. Aceste trupe se zice, că au destinația să ocupe teritoriul cucerit de către Japonezi.

Londra, 12 Sept. Lui „Standard“ îi se raportează din Tokio, că Japonia va ridica probabil la începutul anului viitor un împrumut de 80.000.000 Yen.

SUNT CLIFE TRISTE...

Sunt clipe triste de amurg
Ce sufletul ți-l înfășoară
Ca într'o mantie ușoară
Țesută 'n lacrimi ce curg.

Pe neștiute se desfac
Din fund pierdut de amintire
Dureri, ce altă-dată tac
Ca liniștea din cimitire.

Tristeța razelor ce-apun,
Adânc în tine se resfrânge:
Când ele taine vechi îți spun,
Tu lacrimi vechi începî a plânge.

Și palide-ți răsar acum
Uitate umbre prietenoase,
Ce-ți vin, pe nici nu știi ce drum,
Și sunt din inima ta scoase.

Mângăietoare îți fac semn,
Ele ce dorm așa departe,
Supt săciul și supt cruci de lemn,
Sărmanele ființe moarte.

Privirile din ochii lor
Sunt triste ca o noapte-adâncă,
Se stâng cu razele ce mor,
Și-al vrea să nu se stângă încă.

Tu glasul lor ai vrea s'ascuți,
Și-ți pierd glasul în ureche;

De cum trecură anii mulți,
Acuma moartea lor e veche.

Acuma, simți ce singur ești,
Și'n dureros-trudita-ți minte
Îți picură, când ți-amintești,
Eterna pace de morminte.

Mihail Paleologu.

Pretenului Alexandru Vojen.

Tu mi-ai trimis o salutare
Când gându-ți sboară 'n veșnicie,
Ș-aprins de dragostea cea mare
O rază mi-o trimiți și mie.

Și raza din a ta lumină
Cu raza mea s'a împreunat,
Și amîndouă se închină
Isvorului de foc, și nesăcat.

Un neam sătos după lumină
Cu dor aprins ți stă în cale.
Mergi dar! Și dorul îi alină!

Spune-i, că-t mare și nebiruit,
Când toate gândurile sale
În sufletul său și le-a regăsit!

Budapesta, 8 Septembrie 1904.

Silviu Suciu.

Londra 12 Sept. În mai multe rapoarte sosite de pe câmpul de război se zice, că Japonezii nu vor să înainteze în prima jumătate a iernii. Dacă timpul va permite, vor înainta până la Tienling, și acolo își vor aranja cartierul de iarnă. Trupele oboseite în lupte continue de aproape 10 luni au lipsă de repaus. În cursul iernii Japonezii vor reconstrui linia ferată stricată de Ruși și vor construi o nouă linie cu șine duble pentru a putea transporta trupe la primăvară mai ușor și mai comod.

Lupta decisivă.

După cum am spus-o noi de mult, bazați pe argumente puternice, pe termenul drept al fluviului Taitsiho s'a dat și va fi lupta decisivă atât din punct de vedere tactic, cât și strategic, în această campanie. Cum că așa a fost sau cum negreșit încurcând se va petrece, aceasta în tot cazul atârână de un șir de pregătiri anterioare foarte favorabile pentru Japonezi și cari au cerut multă vreme — în ultimul moment de sfortarea plină de succes a poziției dela Liaoyang, acest punct spaimântător pentru... sufletele sperioase. Japonezii au văzut unde zîng lucrurile, au văzut-o de vreme, aproape dela început și au lucrat în acest sens cu mare forță, pe când Rușii își făceau meru iluzii ce treceau peste ținta ce era de ajuns și cari la urmă de fapt i-au adus la realitatea crudă. Astfel, pentru dreapta judecare a celor petrecute, se poate afirma că rezulta ul nu trebuie atribuit numai celor făcute de Japonezi ci și greșelilor Rușilor, greșeli pe cari inamicul le-a cunoscut repede și s'a folosit de ele.

În ultimul său raport către țară generalul Kuropatkin anunță că ia defensiva în contra armatei lui Kuroki. Aceasta ar fi trebuit s'o facă cu mult mai de vreme, înainte de a se arunca z rurile acestui joc de război, atât de serios. În situația actuală orî-ce expresie trebuie luată cu totul ca eufemism, căci ideea de ofensivă, astfel cum se înțelege ca în general, trece de parte peste aceea a apărării ultimei picături de viață: — cine e înghătat de gât, caută să scape de dușmanul său dând cu pumnii și mușcând și aceasta mai mult din strîmtoarea în care se găsește, decât din propriul imbold. Din timpurile lui Napoleon este un fapt războinic istoric, analog, cu deosebirea că cel de acum în parte se vede, iar parte evident că ve fi: la 30 Octombrie 1813, Wrede a voit să taie la Hanau drumul lui Napoleon care se afla în deplină retragere dinspre Lipsca; dar Napoleon într'o luptă de două zile, în care a hărțuit cumplit armata dușmană, a reușit să facă drum spre Rin.

Cu ce se măsoară anume mărimea unei victorii? Regele Wilhelm I al Prusiei observa cu neplăcere după lupta dela Königgrätz, că aceasta nu e o victorie așa cum ar trebui să fie: lipseau prizonierii, tunurile cucerite, trofeele. Aici va fi altminterlea. Kuroki îndeplinește ceea ce au început și au dobândit cu grele lupte ceilalți comandanți. Contra-lovitura lui Orloff de termenul drept al fluviului Taitsiho n'a izbutit. Stackelberg, la rândul său, nu este omul care să schimbe soarta tristă a armatei rusești. Pe înălțimile dela Lantai a încetat mișcarea Rușilor. Lantaiul a fost deja cucerit. E puțină perspectivă ca armata să ajungă întreagă la Mukden. O dată cu învâlmășala și stricarea unei retrageri în împrejurări nespuse de dificile, vin la sigur consecințele lor: dispariția disciplinei și a ordinii, depunerea armelor, cucerirea materialului. Situația prezintă în adevăr o catastrofă; Liaoyangul a devenit Plevna capitulării, dar nu, cum s'a zis, o Plevnă a rezistenței încăpăținate, înverșunate...

Retragerea lui Kuropatkin, față de epizodele anterioare ale crizei prezintă un caracter favorabil. Această acalmie relativă se explică mai întâiu prin rezistența trupelor rusești cari n'au slăbit un moment măcar și într'un nici un punct, apoi prin oboseala și pierderile Japoneze și înșfîșit prin slăbiciunea relativă a cavaleriei lor. Trebuie să se mai ție seamă apoi

că armatele lui Oku și Nodzu au trebuit să treacă Taitsiho ca să se încorporeze cu a lui Kuroki și că trecerea rîului, de-o potrivă cu trecerea unei strămtori, nu s'a putut face de cât foarte încet.

Încetineala înaintării inimice și nulitatea urmării au îngăduit generalului rus să-și rezeze și să-și gradueze în libertate mișcările retrograde, așa în cât să atragă meru către Nord masa celor trei armate Japoneze.

Prin tactica aceasta se ocupă armatele inimice, împiedecându-le de a detașa la sud oameni, în ajutorul corpului de asediu dela Port-Arthur și obligându-le să apere terenul în timp ce armatele rusești se depărtează cât mai puțin posibil de Port-Arthur.

Cât timp Port-Arthurul va rezista, această înlanțuire e trebuincioasă; dar poate că în sfaturile împăratului, se crede că e mai imperativ de cum i-se pare lui Kuropatkin, poate că tot ordinele de sus l'au silit să dea lupta înainte de vreme.

De-acum înainte e vorba să i-se respecte în chip absolut inițiativa de comandant șef și ca libertatea sa de acțiune câștigată atât de scump prin supunerea s'virșită la Liaoyang, să nu i-se mai răstrângă de fel!

Planul inițial al lui Kuropatkin era să nu ia ofensiva până ce nu-î va sosi corpul I din Europa și al 6-lea din Siberia, adică până în luna Octombrie; trebuie să revie la acest plan, admitînd că ar mai fi de executat.

E greu de spus punctul în care se va face unirea retrogradă și unde se va opri retragerea armatei; după încetineala cu care sosesc însă spriginele din Europa, nu pare să fie aproape. Acestor trupe le trebuie aproape două luni dela începutul imbarcării și până la sfîrșitul ei. De aceea corpul I din Europa, plecat dela Novgorod și Petersburg n'a putut ajunge la timp ca să ia parte la bătălia dela Liaoyang.

Pe de altă parte Mukden e numai la patruzeci de kilometri de frontul rusec actual, prin urmare ar trebui să se oprească Oyama la Liaoyang, ca să poată Kuropatkin să pue iar piciorul în Mukden; ceea-ce e puțin probabil să se întempele. („Die Zeit“).

Știri mărunte la ultimele întamplări de pe câmpul de război.

— „Daily Mail“ află din Sinminting că oștirile rusești sunt înșirate în masse la sud-est de Mukden, până la Tapingsan, pentru a întâmpina oare-și cari atacuri japoneze dintr'acolo. Se confirmă că Kuropatkin, așteptându-se a fi bătut, a avut grijă de a trimite din vreme o mulțime de bagaje muniții, provizii, din Liaoyang la Mukden. Mai află că Japonezii ar fi avut 12.000 de răniți și că numărul lor total ar fi fost de 200.000. Colaboratorul japonez al lui „Morning Post“ atrage luarea aminte asupra socotelilor ce se fac în privința numărului de soldați ce Japonezii ar fi avînd pe câmpul de război: căci nimic nu ascunde statul lor major mai cu îngrijire de cât tocmai numărul adevărat.

— Judecând toate împrejurările de până acum se poate spune în puține cuvinte că pentru Ruși războiul a fost pierdut deja înainte de a începe... Este fapt că Rușii în interval de șapte luni de zile n'au avut un succes nici pe mare nici pe uscat, cel puțin măcar pentru a salva „onoarea drapelului“. Aceasta nu sr poate explica numai prin superioritate a armatei japoneze care a fost superioară adversarului în ce privește echipamentul și al înarmării. Șirul nesfîrșit de sfîrșeri nu poate fi pus în spinarea soldaților Ruși, nici în a oficerilor lor, căci amîndouă aceste elemente și au făcut absolut pe delin datorita în această campanie ca și în altele. Vina mare este la — Petersburg, și cel ce ar căuta-o aiurea cu greu va da de adevăr.

— Regiunea mai la Nord de cea dela Hunho e și mai nepotrivită: calea ferată e și mai aproape de Granița Chinei, satele mult mai puține. Singura superioritate ce o are e că e mai depărtată de atacurile Japonezilor, până dincolo de rîul Sungari lipsesc pedecile naturale, cari ar putea ușura apărarea în contra Japonezilor. Regiunea dintre Girin și Clantu e acoperită cu păduri, deci nu intră la socoteală. Tocmai întin-

derea unde ar putea să concentreze armatele rusești aflătoare în Mandgiuria și să aștepte pe cele ce vor sosi din Europa. Inșă dela Hunho până la cursul de sus al lui Sungari, unde acea regiune începe, sunt trei sute de kilometri. Dă prin urmare siguranța contra unui atac apropiat din partea Japonezilor, îngreue nespuse începerea ofensivă. Kuropatkin are de ales între poziție ed la Mukden, lângă Hunho și cea dela Nord de Sungari și poate că va căuta deci a ținea pe cea de la Mukden. Ar fi o greșală, dar e cu puțință s-o facă pentru a cruța amorul propriu rusec.

— Depărtarea între Liaoyang și Mukden fiind de 60 de klm., drum de două zile, mare parte din armata lui Kuropatkin trebuie să fie sosită acolo. Kuroki conduce în urmărire aripa dreaptă la răsărit de calea ferată, Oku, înaintează de-a lungul căii ferate, iar Nodzu, care mai înainte se afla la centru, e acuma la aripa stîngă la Apus de calea ferată.

Se pare că o coloană japoneză a înaintat de adreptul dela Niucivang spre Nord așa că și aceasta ar fi sub comanda lui Nodzu. Se pare că, la 6 Septembrie, centrul Japonezilor ajunsese la Lantai. Nu e de crezut că Kuropatkin va încerca a face vre-o împotrivire la sud de Hunho, cum ar fi măcar a-și păstra un cap de pod. Kuroki înaintează pe linia Paniupu spre Iansuan, spre a ocupa pozițiile la sud de Hunho, unde Rușii ar fi avut puțința de a se întări și deci de a apăra Mukdenul, amenințînd din coastă pe dușmanul care ar fi venit dinspre sud. Se pare că lupta lui Kuroki lângă minele dela Lantai s'a petrecut contra unor oști proaspete trimise din Mukden ca să ocupe aceste poziții prețioase. Reușind a bate pe Ruși acolo și a-î împinge peste Hunho, va trece acest rîu și va ocupa înălțimile, la răsărit de Fușuncen, cari sunt cheea poziției dela Mukden.

— O depeșă dela 5 Sept. st. n. din Peking, arată că armatele amîndouă au fost ajuns la cea mai desăvîrșită slăire de puteri, ceea ce a făcut să înceteze lupta. Și una și alta au lăsat tunurile cele mari nomolite pe drumuri. Un atac al Japonezilor spre a apus fost întăiu respins, dar la al doilea atac, cu baioneta, poziția a căzut în mâinile lor. Japonezii nu puteau nici trăgaciul să tragă, de oboseală. Tunurile Japonezilor mătură neîncetat spațiul dintre Liaoyang și Taitsiho.

— Pauza după luptele dela Liaoyang pare a fi ținut numai câte-va ceasuri Japonezii au trecut peste Paitsiho prin mai multe lovituri și urmăresc pe Ruși. Frontul lor se întinde dela Bionsiku până la Lantai, așa că tot e încă de temut o împresurare a lui Kuropatkin. În Tokio, cu toată victoria câștigată nu se lasă pe atîta ci, vor să ducă războiul tot mai departe până la o hotărîre.

— Un înalt funcționar chinez, venit, la 4 Sept. din Mukden la Siuminting spune că Rușii se retrag și din Mukden O armată de 28.000 de oameni se afla la răsărit de oraș, dar cu totul demoralizată și bîntuită de boli. Vin neconținut trenuri cu răniți dinspre Liaoyang. Pierderile trebuie să fi fost ceva ne-mai auzit până acuma. Se spune că dintr'un regiment n'a s'apat nici un soldat.

— „Sun“, ziar din New-York zice că lupta dela Liaoyang a dat de minciună pe cel cari pretindeau că lupta cea mai mare o să arate slăbiciunile armatei japoneze. Japonezii au dovedit la Liaoyang că sunt soldați model pentru toate timpurile. Educația științifică, curajul și vîrtoșia Japonezilor pot să se compare cu a orî cărei din armatele europene. Cam așa scriu toate celelalte ziare.

— Se pretinde că s'ar fi aflat dela răniți ruși aflători în spitalul din Harbin că la lălu un soldat a împușcat pe căpitanul lor, care se ascunsese după o stîncă și anume l'ar fi împușcat sub cuvînt că se arătase mișel.

— „L'Independance Belge“ publică un foarte interesant articol asupra cauzelor războiului ruso-japonez.

Găsim în acest articol un pasagiu caracteristic, din care se vede cu cât dispreț trata di-

plomația rusească pe Japonezi, și cât de ridiculă i-se pare ideea unui războiu cu dinși. Iată acel pasagiu:

Intr-o zi, unul din membri principali ai legațiunii Japoniei la St. Petersburg, convorbea prietenește cu unul din înalții funcționari dela ministerul afacerilor străine din capitala Rusiei. În această convorbire, i-a expus confidențial temerile pe cari le inspirau amănările guvernului rus și refuzurile cari se dădeau Japoniei.

— „Eu nu vîd de ce vîd neliniștiți, îi răspunde interlocutorul său. Fie că ar ține mai mult, sau mai puțin, rezultatul va fi același. Nu veți obține ceea ce vreți.

— „Atunci o să fie războiu!“

„Rusul privi pe Japonez cu cea mai sinceră mirare; apoi după un hohot de ris, adăuga:

— „Cu ce convingere ați spus cuvintele astea! Știu bine că glumiți, dar tonul era așa de natural, în cât eram să fiu păcălit și să cred că vorbiți serios.

— „Dar vî asigur, prietenește, între noi, că e tot ce poate fi mai serios. Sau veți primi condițiunile noastre, cari constituiesc un minimum, sau vî vom face război.

Un hohot de ris din partea Rusului, care urmă:

„Vă jucați foarte bine rolul, iubite domnule. Dar n'o să mă faci să cred o asemenea enormitate. Japonia, să ducă războiu cu Rusia! Nu, că asta e nostim de tot!“

— Știri neconfirmate vorbesc de-o înfrîngere grea a armatei rusești la Nord de Taitiho: Rușii ar fi fost impresurați, numai știrea c'aușcapitat lipsește. Că nu e adevărat, putem înțelege și de aci, de pe împrejurările în cari se petrece războiul. Pentru a fi impresurată armata rusească ar fi trebuit să fie întreagă la Nord de Taitiho. Însă Sâmbătă au mai fost lupte la Sud și se pare că retragerea a fost isprăvită abia în noaptea de Sâmbătă spre Duminică, de oare-ce abia atunci au ars podurile. Nu e de crezut că trecerea Japonezilor s'a putut face prin dreptul orașului, când termenul nordic era în mâinile Rușilor, ci mult mai spre răsărit, pe unde a trecut și avangarda lui Kuroki. Este dar vădit că Lună, 5 Sept. st. n., nu putuseră fi Japonezii în număr îndestulată la Nord de Taitiho pentru a face isprava ce li-se atribuie. Se poate să fi fost și zdrobită coada armatei rusești, dar retragerea spre Mukden n'a putut fi împiedecată. Bătălia de erî la Tantau, dacă a avut loc, s'a petrecut cu coada armatei rusești, al cărei cap trebuie să fi trecut peste Hunho.

— Se telegrafiază din Iantai la Nord de Taitiho, că Rușii au părăsit pozițiile de lângă Liaoyang în noaptea de 3 Sept. și că după ce au trecut râul, au nimicit podurile. Atacul combinat împotriva Liaoyagului a început la 30 August. Oku a operat dela Sud și Sudost, Nodzu dela Sud-vest. Focul artileriei a fost înspăimântător: explodau de-o dată câte 50 60 de bombe. Japonezii au făcut mai multe atacuri strălucite cu baioneta. Odată au ajuns până la șanțuri, dar au fost respinși cu pierderi mari. De regulă șrapnelele lor plesneau prea sus. Rușii izbutiseră a-l alunga și din satele de pe lângă calea ferată. La 31 în zorii Rușii atacau pe toată linia, dar sosind știrea că Kuroki amenința stația Iantai, a început a se retrage. Japonezii au prins pe Ruși între două focuri de artilerie de-alungul căii ferate.

La 1 Septembrie au părăsit Rușii pozițiile lor principale. Orașul l'au bombardat cu pulbera șimoze și cu tunurile cele mari, dar Rușii tot au ținut orașul respingînd pe Japonezi până în noaptea de 3 Sept. când l'au părăsit.

Din străinătate.

Intențiunile comitetelor macedonene. K. K. Telegraphen-Correspondenz-Bureau află că cercurile macedonene urmăresc cu viu interes mișcarea armenească. Ele cred că o revoluție în Armenia ar avea drept consecință încurajarea acțiunii comitetelor macedonene mai ales în cazul când Turcia ar fi nevoită să-și retragă trupele dela frontieră.

Convențiunea anglo-tibetană. Din Londra se depeșează următoarea știre referitor la afacerea tibetană: Expedițiunea engleză în Tibet, după ce a subsemnat tratatul provăzută cu sigiliul lui Dalai Lama, au părăsit la 16 c. Lhasa. Acest tratat constă din următoarele puncte: 1. Rebonificarea speselor expedițiunii; 2. Satisfacție pentru ofensa adusă deputațiunii engleze, satisfacție pentru rezistența cu arma; 3. ușurarea comerțului dintre Tibet și India. Tratatul asigură dreptul de protectorat al Angliei asupra Tibetului.

Dalai Lama, care s'a refugiat într'un monasteriu probabil nici nu se va mai întoarce la Lhasa. Puterea lumească a fost trecută în mâinile regentului, ear în cele eclesiastice a fost recunoscut ca suprem cap Tasi Lama din Sigatse.

NOUĂȚI.

ARAD, 13 Septembrie 1904.

— **Pelerinagiul veterinarilor la Grivița.** Duminică dimineața au plecat din Capitala României către Plevna și Grivița un grup de peste 40 veterani cari după-cum am anunțat voesc a revedea câmpiile Bulgariei unde zac pentru vecie colegii lor de arme din 77.

Cortegiul a pornit la orele 6 și jumătate dimineața dela societatea veterinarilor, bulevardul Pake Nr. 60, și după-ce a străbătut stradele cele mai dosnice ale Capitalei conform ordinului d-lui V. Lascar ministru de interne au ajuns la gara Filaret la orele 7 și jumătate.

Tot din ordinul d-lui V. Lascar cortegiul n'a mai fost însoțit până la gară de muzica militară pe care o pusese la dispoziția veteranelor dl general Boteanu, locțiitorul secretarului general al ministerului de războiu.

La orele 8 și jumătate trenul s'a pus în mișcare în uralele mulțimei de pe peron.

— **Prolungirea înscrierilor la universitatea din Budapesta.** La universitatea din Budapesta Marți a expirat termenul pentru înscrierile pe semestrul prim. Rectorul Dr. Demkó György anunță acum, că din considerare față de studenții rămași încă nescrisi acordă încă un termen de 3 zile pentru înscrierile ulterioare.

— **Placă comemorativă.** — Ziarele nemțești anunță că, împăratul Wilhelm a terminat proiectul unei plăci comemorative care va fi remisă părinților soldaților germani căzuți în campania contra Hererilor, din sud-estul Africe. Dese mnul plăcii reprezintă pe Sf. Gheorghe pe cal, punând cu mâna stîngă o coroană de lauri pe o piramidă de drapele, cuirase și caschete tobe și trompete. Pe tabletă se află următoarea inscripțiune:

„Placa comemorativă a lui (numele și gradul defunctului) mort pentru împărat și patrie. Onoare memoriei sale“. La stînga s'a rezervat un loc pentru fotografia soldatului mort, reprezentându-l în uniformă colonială. Câte un exemplar din această placă imperială va fi trimisă părinților ofițerilor și soldaților uciși.

— **Berzeviczy și școlile din Ungaria.** Ministrul ungar de culte și instrucțiune publică Berzeviczy a dat cu ocazia începerii anului școlar un nou ordin.

De astă-dată ministrul se adresează către inspectorii de școale cari sunt îndrumați să controleze mai strict atât activitatea învățătorilor și să facă atenți pe învățători, că nu numai în școală, ci și afară de școală să exercite influența lor de educători.

Care apoi dela inspectorii de școale să-l raporteze exact despre învățători cari nu știu ungurește și despre aceia, cari au predat cu succes, orî cu nesucces, limba maghiară în cursul anului școlar.

— **Ministrul de războiu al Austro-Ugariet și naționalitățile.** Mare nemulțămire a produs în sinul naționalităților nemaghiare din Ungaria ordinul ministrului comun de războiu Pitreich la maghiarizarea corespondenței în armată.

Un ziar din Budapesta spune că înainte de a se publica acest ordin, s'a ținut o conferință presidată de chiar împăratul Francisc Iosif al cărei obiect de discuție a fost acest ordin.

În conferință șeful statului major general Beck s'a exprimat contra ordinului cu privire la cestiunea naționalităților, iar părerea lui Beck a

a fost împărtășită și de arhiducele Francis Ferdinand, moștenitorul presumpțiv a tronului.

Știrea, a produs o impresie neplăcută în cercurile maghiare și ale guvernului din Budapesta, iar oficiosul „Bud. Tud.“ a publicat un comunicat oficios, în care se zice, că cele afirmate de foaia maghiară n'au nici o basă, de oare ce o astfel de conferință nici nu s'ar fi ținut.

— **Profesorii noi.** Dl Dumitru Lupan, fost profesor suplent la gimnasiul gr.-or. român din Brașov, a fost ales profesor la gimnasiul din Năsăud. — Dl Ioan Lupăș, absolvent al facultății de filosofie din Budapesta, a fost ales profesor suplent la gimnasiul din Brad.

— **Cel mai mare pod din lume.** În monumențele acestea la Canada se construiește un pod peste strîmtoarea Canso, care desparte insula Capului Breton de continentul Scoției-Noi. Peste acest pod va trece un drum de fer intercolonial spre Sidney.

Va fi lung de 1330 metri și bolta principală va avea o deschizătură de 550 metri.

Pentru construirea lui se vor întrebuița 35.000 tone de oțel și va costa 25 de milioane. Tablierul va fi la înălțimea de 45 metri 75 cm. d'asupra nivelului apei în creștere.

Se crede că va fi podul cel mai mare din lume.

— **Decanul suveranilor din Europa.** Până acum se credea a fi regele Cristian al Danemarcei, în vîrstă de 85 de ani.

Dar îl întrece, cu doi ani, Adolf duce de Nassau și mare duce de Luxemburg, care e în vîrstă de 85 de ani.

Acest suveran, al cărui stat este vîrit între Belgia, Franța și Prusia, domnește peste 236.000 de suflete.

— **Vapoare aflate în mare.** Niște lucrători danezi au descoperit în fundul apei 36 de tunuri, cari au aparținut vasului englez „Sf. Gheorghe“, care acum 93 de ani s'a înecat pe coastele Sotlandei, (Danemarca).

Această descoperire ne amintește unul din cele mai groasnice desastre ale flotei engleze.

La 24 Decembrie 1811 trei vase engleze „Sf. Gheorghe“, „Defense“, și „Hero“ au pierit în mare și din echipagiul de 2000 oameni n'a putut scăpa decît 18 marinari.

Printre morți se afla și admiralul Reynolds.

— **O adresă curioasă.** Dl Doctor chimist N. Stinghe, sub-director la laboratorul municipal de pe Bd. Carol I, a primit de unăzil din Ungaria o scrisoare cu adresa următoare:

*Dam Dactor
Neszing
Laboratom municipal
1stiad. Bulivard.*

*Karoly No. 1
Bukurest.*

Scriitorul acestei epistole pare a fi vr'un ovreu, care intentionat a schimonisit din batjocură graiul nostru românesc, căci nu se poate presupune ca cineva dela noi să vorbească așa românește, orî dacã în adevăr nu știe o boabă românească, apoi, negreșit că întreba dela cineva. Dar Jidanul a voit să batjocurească! Fie deci batjocura din el și întregul Israil.

— **Grevă.** O depeșă anunță că muncitorii din docurile dela Rochelle s'au pus în grevă.

S'au pus de asemenea în grevă personalul tramvaiului din orașul Cette și marinarii din Dunkerque.

Jandarmeria păzește portul din acest din urmă oraș.

Muncitorii dela docurile dela Brest aflați în grevă, au reluat munca.

— **„Alteța Sa“** sublimul satrap și vice-rege — cam imaginar acum după atâtea dovezi din partea Japonezilor — al Mancuriiei, Alekseiev, admiral naufragiat cu destoinicia sa militară la Port-Arthur, cum se vestește din Mukdeu, a ținut de bine să o șteargă d'aci, unde comisese atâtea orgii acest tip al ștreberilor destrăbălăți din elita muscălească, sau cum am zice după graiul eupatrizilor ruși: din cercurile cele mai înalte (căci în sfînta Rusie există două categorii de oameni: cei mai de sus, și cei mai de jos) și să-și mute cartierul său tocmai la Charbin, unde să-și poată continua trailul deliciilor și al voluptăților de tot felul. Il este scumpă pelea „Alteței Sale“.

— **Inundațiile din România.** În județul Tulcea p'oaia căzută în ultimele zile a fost atât de abundentă, încât a provocat adevărate desastre. În comuna Casla din acel județ, torentul format de ploaie a luat o casă, provocând moartea unei cadăne, care s'a înecat. În comuna Somova, torentul de apă, ce trecea prin sal, ajunsese la o înălțime de doi metri. Populațiunea, înspăimântată, se urcase pe acoperișul caselor și aștepta de acolo trecerea valului furios, care amenința să trască după el tot ce întâlnea în cale. Vitele au fost luate de apă, precum și multe case, hambare etc. Perceptorul circumscripției s'a urcat pe casa de bani, de frică să nu fie luat de apă și a stat acolo, până când oamenii statului au venit și l'au scos. Pagubele produse sunt foarte mari.

— **Advocat sinucis.** În Viena s'a sinucis zilele aceste avocatul Ludwig Herz. La inventarierea cassei s'a aflat, că avocatul sinucigaș a defraudat depozitele clienților în sumă de peste un milion de coroane.

— **Un scandal în Sinaia.** Lumea așa zisă bună nu e tocmai model de virtute. În Sinaia, lucrurile au ajuns la un scandal public. Soția unui mare comerciant dintr'un port de Dunăre a fost zilele trecute eroina zilei, sau mai bine a nopții.

Ea, o frumusețe clasică, un corp de o plasticitate sculpturală, atrăsese privirile simpatice ale unui diplomat, care nu face parte din tripla alianță. Azi una, mâine alta, diplomatul nostru — de și cam trecut — a avut elocința fizică să convingă pe d-na X. să-i acorde o întrevvedere între patru ochi. Fiica Evei, tentată ca ori-ce femeie, se lasă a fi înduplecată de crăidonul diplomat și într'una din seriile trecute lucrurile au ajuns așa departe, că bărbatul ultragiagat, dând de veste de escapadele diplomatului și ale jumătății sale, năvăli în sanctuarul păcatului și administruă un masagiu cam național celor doi porumbel, cari tocmai aduceau jertfe zeului Amor.

Ce se mai întâmplă în cursul nopții nu știm, atâta putem spune că în urma acestui conflict quasi diplomatic și după oare cari tratative de pace, nu s'a făcut un casus belli, relațiunile n'au fost întrerupte. A doua zi, spre surprinderea, și în același timp spre mulțumirea generală, lumea a văzut pe eroii acestei tragi-comedii, cu artificie și foc bengal, primblându-se împreună prin parc, la Casino și la Riegler, en amis, ca și când nimica nu s'ar fi întâmplat.

Ne pare bine că lucrurile au luat această turnură, nedându-se loc la un conflict diplomatic pentru un fleac de nimic atât de neînsemnat.

* **Somn de șapte-spre-zece ani.** Un medic francez a avut o pacientă, care a dormit 17 ani neîntrerupt. Pacienta era o fată de 27 ani din un sat mic din Alsacia și se numește Gesine. Ea căzuse în 1877 din o căruță și s'a lovit în cap. De atunci era tot bolnavă. Boala ei se manifesta în aceea, că dormea săptămâni și luni întregi neîntrerupt. În 1886 a căzut în somn adânc, din care abia după 17 ani s'a deșteptat. Când s'a deșteptat, era deplin sănătoasă. În decursul somnului îndelungat părinții îi introduceau mâncare în gură și fata o înghițea de bună voie. Astfel se explică, că n'a murit de foame în decursul celor 17 ani de somn.

— **Invitare.** Din incidentul adunării „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român despărțământul Oravița ținând în comuna Racășia corul vocal gr.-or. rom. din loc aranjază un Concert împreună cu petrecere de joc în sala școlii. Inceputul la 5 ore ziua după amiază, Duminecă în 5/18 Septembrie 1904. Cu următorul program: I. Concert. 1. Ziua triumfală, cor bărb. de V. Humpel. „Sub patrafir“, poezie de Coșbuc, declamată de dl Petru Simeon. 2. M'am suit la munte, cor mixt de A. Glogovean. „Copila română“, poezie declamată de d-șoara Nasta Goian. 3. Marsileasa, cor bărb. „La Călugăreni“, poezie de J. Vulcan, declamată de dl Ilie Crăciunel. 4. Dumbrava roșie, cor bărb. „Limba mea“ poezie, declamată de d-șoara Elena Falcă. 5. Oșteanul Român, cor mixt de G. Musicescu. II. Joc. Intrarea de persoană: locul I. de șezut 1 cor. 60 fil., intrarea de persoană: locul II. de șezut 1 cor. 20 fil., intrarea de persoană: locul de stat 60 fil. Muzică bună. Comitetul aranjator.

— **La fondurile „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“ s'au mai făcut următoarele dăruiri: dl Iuliu Bardosy, inspector r. de școlii**

pens., dăruiește fondului de 20 bani pentru acuirea unei case cu hală de vânzare, anume în amintirea sârbătoarei împreună cu depunerea jurământului de sublocotenent c. și r. în reg 34 de artilerie din Brașov a fiului său Coriolan Bardosy, fost academic militar-tehnic în Viena suma, de 5 cor.

La același fond a mai dăruit Ioan A. de Preda, avocat-fiscal consistorial 5 cor.; Vasile Orășan, paroch (Sân-Iacob), 2 cor.; Vasile Ferghete, paroch (Dânc) și presbiter Maria Ferghete n. Ghiran, ambii 2 cor.; Iosif Olariu, învățător (Gurasada) și nepotul său Silviu Russu, stud. în clasa II. gimn. (Sibiu); Augustin Cupșa, cleric curs II. fiecare câte 20 bani; Pavel Beza, preot-catechet în Borgo-Prund, pentru sine și copil sâi Leontina învățătoare în Borgo-Bistrița, Octavia, absolventă a școlii civile din Sibiu; Anastasiu absolvent de comerciale, și Mărioara, elevă a școlii de lucru de mână (Luther) din Sibiu, pentru fiecare câte 20 bani; Zaharie Mihălțian, paroch în Limba și soția sa Ana n. Stoica, ambii 1 cor.; familia Ioan Cloaje (Boița), 2 cor.; Ioan Bogdan, paroch (Totoiu) 40 bani, Pompiliu Predovici, paroch (Vingard) pentru sine și soția sa Ana și ficele lor Valeria, Veturia și Pompilia, în total 1 cor. 20 bani, Mărioara și Florin Ioan Stroia (Seliște) fiecare câte 20 bani; d-șoara Olga Stoianovici (București) elevă a școlii de pictură din München, 4 cor.; Ioan Marian, paroch (Velt) pentru sine soția sa Aurelia și copiii lor Letița și Virgil, în total 1 cor.; Toma Iancu, ospătar (Sibiu) 50 bani, Grigore Balan, cond. de cărți funduare (Cernăuț) 1 cor., și Vic. Tordășianu, 10 bani.

Ținutul avocat dl Dr. Eugen Piso din Sibiu, a dăruit întru eternizarea memoriei mult regretatei sale verișoare Clelia Fiso, suma de 20 cor.; din cari fondului de 20 bani, 10 cor.; fondului „Dr. D. P. Barcianu pentru ajutorarea sodalilor fără de lucru“ 4 cor., fondului „Masa învățăcelilor“ 3 și fondul „văduvelor și orfanilor meseriașilor români“, 3 cor. La cest din urmă Toma Iancu, ospătar (Sibiu) a dăruit 50 bani, ear' la fondul „Masa învățăcelilor“ sodalul măsar Constantin Moga, 20 bani.

— **Expoziția agrară din București.** Duminecă anfluența vizitatorilor la expoziția agrară a fost mare. Peste 2000 de persoane furnicau prin frumoasele paviloane complect aranjate. Grandiosul pavilion al ministrului domeniilor, care are de expus lucruri demne de văzut și admirat, nu este încă deschis vizitatorilor, nefiind complect aranjat. Pavilionul administrației domeniilor Coroanei, mulțumită neobositului ei administrator, dl Ioan Kalinderu, a fost cel dintâiu dela inaugurarea Expoziției agrare care și-a deschis porțile vizitatorilor. Acest pavilion, frumos ca arhitectură, plin cu variatele produse ale domeniilor Coroanei, și Duminecă publicul vizitator a fost atât de numeros încât abia se putea pătrunde în launtrul lui.

— **Animale rare.** Archiducele August a pușcat pe revirul de vânat dela Becicherecul-mare o pasere „Ibis Hungarica“, despre care specie se credea că s'a prăpădit deja. Altă raritate de animal, vulpe albă, a fost pușcată în hotarul comunei Bârtfa, ear' la Nadrag (com. Caraș-Severin) a fost pușcat un câprior alb. Toate aceste rarități au fost trimise muzeului zoologic din Budapesta.

* **Tragedie sângeroasă familiară** ține în iritațiune comuna Cornereva (com. Caraș-Severin). Locuitorul Teodor Globu a aflat, că însuși fratele său are întâlniri amoroase cu tînăra lui soție. Infuriat la culme de această descoperire Globu ucise cu sâcurea pe frate-său și pe soția sa, taie apoi cadavrele în sute de bucăți, apoi se duse în pădure și se spânzură de un copac. Globu era unul din cei mai bogați și cei mai de frunte oameni din Cornereva.

— **Inscrierile la școala superioară Reg. ung. de medicină veterinară din**

Budapesta se fac dela 1—8 Septembrie 1904/5. Dela Septembrie 9—15, cererile de înscriere au să se înainteze în scris corpului profesoral; ear' dela 15 Septembrie până la 1 Octombrie se acceptază prin Ministerul de agricultură. Inscrierile se fac pe baza atestatului de maturitate, gimnazial sau real. Cursul de veterinari e de 4 ani, pentru absolvenți diplomați de agromonomie dacă au și maturitate e numai de 3 ani. Taxa de înscriere e 5 cor. didactru 30 cor. la 1/2 an. Cererile pentru dispensație de didactru și eventuale rugări pentru dobândirea vre-unui stipendiu de stat, au să se facă separat acuzându-se atestatul de maturitate în copie și adeverință de paupertate înaintându-se ministrului de agricultură prin mijlocirea rectorului cu ocaziunea înscrierii.

— **La fuga principesei Luisa de Coburg.** Din Paris se telegrafrază: Sosind incredințatul afacerilor lui Mattasich, adv. Dr. Stimmer din Viena, la Paris, numai decât a mers la hotelul unde se află principesa și cavalerul ei. Avocatul a adus cu sine și propozițiile pentru o convenție pacnică din partea prințului Filip de Coburg, a căruia condițiune principală este, ca Mattasich să părăsească pe principesa. Exlocotenentul a declarat, că imediat, ce starea mentală a principesei se va constata de normală, se va despărți de dânsa, căci el — zice Mattasich, — n'a avut alta de scop prin fuga principesei, decât să o elibereze din prinsoarea-i fără vină.

— **Medicii grațiuți.** Din Zürich vine știrea interesantă asupra unui plan nu numai original, dar și practic în gradul suprem și este merit să fie imitat în curând de toate orașele lumii civilizate. Senatul urban al acestui oraș a fost prezentat un proiect, care ar rezolvi în mod definitiv chestia salarizării medicilor așa ca nici acestia să nu fie în mizerie, dar nici bolnavii să nu plătească medicilor, mai ales cei săraci. Acest proiect propune aruncul anual de 4 cor. pe fie care orașan. În chipul acesta s'ar aduna la an 1/2 milion de coroane, care sumă ar avea să fie distribuită ca salar medicilor din oraș, plătindu-i-se fie-cărui câte 12.500 coroane. În schimb medicii ar fi obligați să trateze pe bolnavii grațiuți, fie bogat ori sărac. Sigur că pe lângă un atare salar își mai vine la socoteală să mai fi umanitar și jertfitor.

— **Soldatul Japonez.** În ce privește raporturile dintre superiori și inferiori, este dovadă luminoasă aceea a căpitanului Hiroze care pe prietenul său, sub-ofițerul Sagino, l'a căutat așa de multă vreme, până când era târziu, pentru căpitan, să scape de dușman. Ofițerul japonez în majoritate e din aceleași cercuri sociale din cari sunt și soldații: copiii familiei sârmene de țărani își trimit copiii lor bucuros atât în școala de ofițer cât și la trupă. Același chip de viață contribuie să nu se facă prea mult deosebirea gradului.

Orez și pește, fasole cu sos, o ceașcă de ceaiu — pe urmă țigări proaste — aceasta este hrana ofițerului, sub-ofițerului, precum și a soldatului. Când prințul Kitarhirakava a trecut odată în revistă niște trupe și era vorba să mănânce într'un salon rezervat din gară, ofițerii superiori ce-l însoțeau au rămas uimiți, când au văzut pe prinț mergând la soldații de rînd și mîncând cu ei din castronul militaresc orezul și peștele acolo împreună gătit. Și mîncarea o scotea din casiron cu bătișorul de lemn. Un cântec chinezesc zice: Un general câștigă mare glorie printr'o biruință, dar vezi că pentru aceasta 100.000 de soldați își pierd viața. Asta nu se potrivește pentru Japonezi. La ei faptul unui soldat de rînd are aceeași glorie,

același respect în al poporului, ca și faptul săvârșit de general. — „In ochii poporului nostru nu există deosebire între un general comandant și un soldat de rând, cari amândouă își probează curajul și eroismul în fața inamicului“. Astfel fiind, nu e de mirare că soldatul japonez își iubește locotenentul și căpitanul, îi adoră și își dă viața pentru ei. Nu este nimic ce oficerul n'ar putea pretinde de la oamenii săi. Și această disciplină, această creștere care nu e făcută cu sila, ci de bună voie, face pe soldatul japonez cel mai potrivit pentru serviciu de eclerare, de căutarea inamicului. Neînspăimântat, ținându-se foarte serios de însărcinarea pe care o are, el lucrează, avizat la sine însuși, tot așa de conștiințios ca și cum ar sta în fața superiorilor săi. Iată că și aci soldatul japonez e superior celui rus, care nu poate face serviciul de mai sus decât împreună cu mulți camarazi. O laudă din gura superiorului său poate să facă pe soldatul japonez să plângă, ear dacă îi vine lui lauda din gura împăratului, el, soldatul, socoate aceasta ca ceva sfânt, la care se închină. În așa faimă stă admiralul Togo, încât nici unul dintre cei de sub ordinele sale, care ar fi greșit ceva nu i-a părăsit cabina lui de admiral fără să nu iasă om mai bun — și aceasta nu prin muștrări aspre, prin batere din picior și răcnete, ci succesele acestea le dobândește dînsul prin bunătațea firei sale căreia nime nu-i poate rezista. În sfârșit să se mai adauge că oficerul recunoaște pe deplin fapta subordonatului său și e îndreptățit să-i arate scrisoarea de laudă ce e înaintată împăratului. Cade ori nu în luptă oficerul și soldatul japonez: pentru el e sigură lauda, răsplată prin decorație sau înaintare în rang. Și după moarte i-se acordă acestea... Pe terenul de exercițiu, pe câmpul de paradă —

— **indeosebi în serviciul de recunoaștere** — în focul de țintă, în care Rușii preferă a da salve — cu un cuvânt în toată tactica războiului, trupele japoneze sunt icoane fidele ale celor germane. Curagiul, bravura, spiritul trupelor poate servi însă de model ori-cărei armate.

Ca încheiere, iată un exemplu despre atitudine rezervistilor, gata cu dragă inimă de a merge la luptă și la moarte. Înainte ca rezervele din Tokio să pornească în foc, săptămâni de zile, după spusele colonelului Suchi, nu s'a anunțat nici un caz de boală. Soldații cari se simțeau bolnavi își cumpăraseră pe sub ascuns doctorii cu cari căutau să se vindece singuri, spre a nu fi concediați ca neapți pentru armată.

— **Explozia unei mine de 1 și jum. klm. la Port-Arthur.** Se telegrafează din Cifu Agenției Reuther amănunte asupra atacului Japonozilor din ziua de 3 Septembrie contra fortăreței dela Port-Arthur.

Japonezii înaintau în valea dintre colina Lungă și colina Division. Valea fusese minată de Ruși pe o lungime de 1 și jum. klm.

Rușii închipindu-și că Japonozii vor ataca în acest punct, îndată ce ofensiva Japonozilor a fost semnalată, ei nu descinseseră nici un foc, dar iluminară regiunea pe unde inamicul înainta prin reflectoarele electrice.

Când coloana japoneză ajunsese pe terenul subminat, Rușii dădură foc minelor prin electricitate.

Efectul a fost înspăimântător: puști, cadavre mutilate de Japonozii erau răspândite în toate părțile.

A doua zi Rușii înmormențară cadavrele. Perderile Japonozilor nu se pot constata, căci s'au găsit numai sfărâmurii de cadavre.

— **Atentat imoral contra unei mirese.** O păreche logodită a avut zilele trecute în Berlin o aventură neplăcută și cât p'aci era să fie batjocurită logodnica unui ofician de cinste într'un chip bestial, ce nu servia spre onoare Germanilor vestiți pentru severitatea lor morală. De altcum și Berlinul este tot atât de celebru în privința asta ca și Parisul, dacă nu și mai și — apoi și de cât faimoasa noastră Budapesta de sine înțelese.

Tinera păreche mergea săptămâna trecută într'o noapte spre casa logodnicei, când patru indivizi simulând că sunt detectivi, somară fata să le urmeze până la poliție. Tinera mireasă nu s'a opus când auzi așa ceva, ci s'a desprins de logodnic, care încrămenit

să uită după ea, și mersă împreună cu simulanții. Când criminalii se simțiră la distanță considerabilă de locul unde lăsară singur pe logodnic, și cugetând că-și vor putea executa neconturbat planul infernal, încercară să atace fata. La țipetele acesteia niște oameni grăbiră spre locul de unde auziră strigătele de alarmă, când detectivii o luară la fugă. Dar degeabă voiau să scape, căci fata a recunoscut în persoana unui bestial pe fiul stăpânului casei în care locuiau părinții fetei. Făcându-se arătare contra lui la poliție, el a fost deținut, ear cercetarea pornită a dovedit că al doilea complice era fratele acestuia. Cellalți doi s'au acuns.

— **Noul ministru de interne al Rusiei,** prințul Sviatopolk Mirsky, are opinii contrare sistemului absolutist și represiune.

El e în vîrstă de 47 ani; are idei moderne și nu se bucură de amicitia lui Plehwe, pe când acesta era atot puternic.

Soția sa, contesa Bobriska, e o celebră profesoară de chimie și a studiat cu deosebire explozivele.

— **Excese antisemite în Rusia.** Zilele trecute s'au produs disordine antisemite la Smila. Ele au fost pricinuite de svonul falș care se răspândiseră cumcă o țărăncă fusese ucisă de Evrei.

În timpul jafurilor au intrat în oraș țărani din împrejurimi cu care și căruțe, au încărcat lucrurile Evreilor și s'au dus cu ele.

Excese au ținut până la 2 ore noaptea.

Unii negustori evrei au isbit să-și scape mărfurile împărțind turburătorilor toți banii pe care îi aveau.

Jafurile ar fi durat cine știe câte zile, dacă a doua zi n'ar fi sosit 150 de tineri socialiști evrei, armați cu revolvere, cari au amenințat mulțimea că va trage asupra-i.

După amiază, au sosit trupele și au ocupat orașul.

Răniții au fost transportați la spital. Unul a murit în timpul nopții următoare.

S'au făcut multe arestări.

Intre arestați, e și un student universitar care îndemna mulțimea să bată pe Evrei.

— **Descoperiri archeologice.** În comuna Divék (Ungaria) făcându-se săpături, s'a dat peste o urnă în care s'a găsit cenușa unui om și numeroase bijuterii, inele etc.

Se crede că aceasta urnă ar fi de 2500 — 3000 ani.

Urna s'a trimis muzeului din Budapesta.

— **O desamăgire.** Ziarul „Alkotmány“ scrie: Un industriaș maghiar emigrat înainte cu 30 ani, întorcându-se pentru afaceri la Budapesta, a făcut următoarele declarațiuni:

„Am avut o grozăvă desamăgire. Budapesta este frumos oraș, dar să nu spună nimeni, că e oraș maghiar. Ierusalimul nu cred să fi fost mai jidovesc, decât Budapesta în zilele noastre. Umblând pe străzi, promenade, la teatre, restaurante, băi și alte localități publice, în toate părțile întâlnești tipuri, cari numai ungureștii nu sunt. Dumnezeule! Ce s'a făcut rassa maghiară? Unde sunt Ungurii? Toate isvoarele de câștig sunt în mâinile Jidovilor!“...

— **Tren accelerat rostogolit în mare.** Din New-York vine ștea — de unde alt loc ar și putea veni? — că Sâmbătă în apropierea de Charlotte (Carolina de Sud) s'a rostogolit în rîu trenul accelerat de pe linia Seaboard-Air în urma prăbușirii podului de peste acest rîu. 11 persoane s'au înecat, ear 20 au fost rănite. Trenul de mărfuri, care sosire scurt după întimplarea sinistrului, de asemenea și-a dat în rîu.

— **Crima medicului.** Un cas sensational ține în agitațiune de present publicul din Paris. Anul trecut în August se prezentase la cunoscutul medic din Paris Fort un comandant de marină în retragere pentru a se supune unei operațiuni. Medicul a constatat, că pacientul are în stomac o umflătură de carcinomă, în astfel l-a operat. Operațiunea la aparență a reușit, rentorcându-se comandantul în orașul său natal, unde murise subit. Decedatul fu înmormențat, când veduva primi dela un fost asistent al medi-

cului Dr. Fort o epistolă de conținutul că cu ocaziunea operațiunii s'a frânt vîrfurile unei prinsete care a rămas împlântat în stomac, cauzând moartea soțului ei. Veduva denunță acest cas numai decât judecătoriei, care orinduse exhumarea cadavrului și examinarea lui, când în adevăr se constata existența unui vîrf de pinsetă lung de 6 con. în stomacul mortului. Contra medicului s'a pornit cercetare criminală pentru crima de omor din nebagare de seamă.

— **Telegrama,** farză în trei acte, de „Original“, sub care pseudonim se ascunde un cunoscut și apreciat scriitor român din Arad, a apărut ca retipărire din „Tribuna“.

Se vinde, pentru societăți de diletanți: 5 exemplare, expediate franco la adresa celui ce comandă, 1 coroană.

Prin poștă mai puțin de 5 exemplare nu se trimite (Numărul persoanelor din piesă e 12). Un exemplar, se vinde cu 30 fil. la Administrația „Tribunei“ și librăria P. Simtion, din Arad.

Recomandăm spre binevoitoarea atențiune a st. nostri cetitori inserția de mai jos a dlui Pollák Sándor.

Felurimî.

Orașul Liaoyang. Orașul Liaoyang devenit celebru acum din cauza luptelor dintre Ruși și Japonezi este unul din orașele cele mai vechi ale Mandciuriei; după arătările istoricilor chinezi, Liaoyangul ar exista deja de vre-o două mii de ani. Acest oraș a jucat odinioară un rol însemnat în istoria Mandciuriei. El a fost odată capitala dinastiei Liao, care a dat mulți stăpânitori, cari au făcut mult pentru dezvoltarea comerțului și a industriei, și pentru răspândirea culturii în Mandciuria.

Acum n'a mai rămas din această dinastie puternică decât numele de Liao și câte-va monumente remarcabile. Intre acestea se afla un templu cu idoli de aur și argint de o lucrare aleasă și artistică.

Liaoyang este un oraș foarte frumos care face comerț viu cu cereale, fasole și alte. Numărul locuitorilor e de vre-o 60.000, între cari 2000 Ruși și 100 Europeni.

Grație pozițiunii sale geografice, Liaoyangul este chemat a mijloci comerțului din Mandciuria sudică și Coreea, pe cum și cu Mongolia. Prin construirea căii ferate mandciuriane a crescut încă și mai mult importanța comercială a orașului.

Charbin a fost ales de generalul rusesc ca sediu al administrațiunii, iar Liaoyang ca centrul eomercial al teritoriului.

Puțin după izbucnirea războiului ruso-japonez se afla în Liaoyang generalul rus Linevici, șeful teritoriului Amur, care exercită un control sever asupra mișcărilor trupelor chineze dela Liaohe.

Bibliografii.

„Cartea durerii“ de Bougaud tradusă din originalul francez de Iacob A. Nicolesca. Editor Dr. E. Daianu, Cluj. Tipografia „Carmen“ Petru P. Barițiu. 232 p. 8°. Prețul 1 cor. 50 b. Legată în pânză 2 cor. 50 bani.

Liturghia sfântului Ioan Gură-de-aur, pusă pe note muzicale, după melodiile celor opt-glasuri bisericesti și armonizată, pentru corurile de 4 voci bărbătești, de Iuliu Birou, nvătător și cantor primar, și dirigentul corului Reuniunii de cântări „Armonia“ din Tievianul Mare, (p. u. Ká-kova). Opul I. Editura autorului. Toate drepturile rezervate. Prețul 5 coroane, plus 30 filleri pentru porto.

Se află de vânzare la autor și la Librăria Petru Simtion în Arad.

INSERTIUNI și RECLAME.

Un candidat de avocat perfect în styl român și maghiar se primește momentan pe lângă condițiuni foarte favorabile în cancelaria avocatului Dr. Mátyás Lázár, Sibiu, strada Urezului Nr. 11. 374.

Vindecarea deplină a boalelor secrete.

Să nu pregete nime într-o chestiune atât de gîngășă a se prezenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctual locul, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori cât de adînc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza

acestei examinări poți cu siguranță afla și calea pe care sîngi să vindecarea rîului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împedeca ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu deamăruntul și după ce va fi esaminată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisoare pune marcă de răspuns. După încheerea curei, scrisorile se ard sau la cerere expresă se retrimite.

Un astfel de lecitor și curător e institutul special al drului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiințioasă capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sîngele bolnav, nervii i se întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. Palócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metodel lui propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate, boalele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, poala albă, boale de sînge, de piele și toate boalele ce se țin de organele secusele femeiești. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. Palócz de la 10 ore în. a până la amiază.

Adresa: Dr. Palócz medic de spital, specialist. Budapesta VII, Kerepesi-ut 10. 227



Primul
și singurul institut de
specialitate p. spălarea
și curățirea rufelor

306 al lui

Bettelheim K.
ARAD, Aulich Lajos-u. 2.
Nr. Telefonului 184.

Țigle Căramizi

mai departe țigle pentru poduri de case 4 cm. de groase, țigle pentru fântâni, țigle pentru traverse, și ori-ce alte țigle necesare la zidiri se fabrică în cantitate mare la stabilimentele fabricii de țigle și cărămizi dela Micălaca. — Proprietar al firmei

Pollák Sándor

— ARAD, BIUROUL CENTRAL. — 293

ARAD, Haltér Nr. 1. Telef. 206 și 255

Condițiuni favorabile de plătit, prețuri echitabile.

Tuschák Vilmos,

argintar.

310

ARAD, Batthányi-utca 23, I em. 8 ajtó.

Primesc ori-ce fel de lucru aparținător
acestei branșe pentru prețurile cele mai moderate și pe execuțiunea cea mai bună.

TIPOGRAFIA

„TRIBUNA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fînd aranjată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare ori-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelării în ori-ce mărime, registre pentru bănci, invitări la petreceri și cununii, plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebre, cărți de vizită, etc. etc.

⊙ ⊙ Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou. ⊙ ⊙

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Avînd în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai iute rîsunet acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

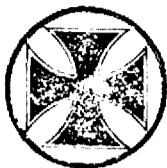
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, juituri de ureche, bătaie de inimă, sgârșitură de inimă, astma, ausul greu, sgârșitură de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceala la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, unghiul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circula-



ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, care la tratare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenească binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aștătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prătesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebită-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțetire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Leul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

Cel mai preferit, mai bun mijloc de colorare a părului e

MELANOGENE

în culoare neagră și brună.

Cu preparatul acesta escelent și nevinovat, per barbă, mustăți în cinci minute se pot colora în negru ori brunet. Coloarea e constantă și nu se poate osebi de culoarea naturală, nici cu săpun, nici apă caldă, nu se șterge și nu murdărește.

E nesticăcios și modul de folosire foarte simplu.

Prețul 2 cor. 80 fil.

244

Ori-ce per carunt își recapătă culoarea naturală prin folosirea preparatului

Hair Regenerator alui Földes

Acesta nu e farbă, ci un preparat care redă frumuseța naturală a părului. Astfel perul blond devine iar blond, cel brun-brun, cel negru-negru. Prețul 2 cor.

Pentru a face perul blond.

Preparatul acesta, în câteva minute putem prefăce ori-ce per în culoare atât de plăcută, aurie, în culoarea căneșii, ori cenușie, ori în vre-o altă culoare blondă, fără a ataca perul. — Prețul! sticlă mică 1 cor., sticlă mare 2 cor. Rugăm a fi cu atenție la marcă.

G. FÖLDES KELEMEN

FARMACIA ȘI LABORATORIUL CHIMIC, ARAD.

Telefon Nr. 111.

Apă minerală naturală cu efect vindecător.

Apă acră de Boholt

e recreatoare, curată ca cristalul și cu efect vindecător.

Amestecată cu vin ori sirup dă o beutura plăcută și recreatoare.

0 sticlă mare (2 litre) 26 fileri

0 sticlă mică (1 litru) 18 fileri.

Se poate comanda și furnisa la locuința dela

Hartmann Samu

magazin de ferarie și coloniale

ARAD, Boros Béni-tér I. Telefon Nr. 373

Comande din provincie se efectuează prompt și echitabil.

811

Apă minerală naturală cu efect vindecător.

Am onoare a aduce la binevoitoare cunoștință, că am deschis în Arad-Belváros strada Választó Nr. 30 (casa proprie) atelier

de măsurit pentru zidiri și mobile,

unde pregătesc lucrările aparținătoare acestei branșe pe lângă cele mai ieftine prețuri în modul cel mai culant.

Primesc lucrări aparținătoare branșei mele, anume lucrări de măsurit la zidiri lucrări ori reparări de mobile după moda cea mai nouă

în modul cel mai bun executate și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Experiențele de mai mulți ani, făcute în fabrica lui *tfj. Ceiler István*, precum și folosirea de lemn uscat și cel mai bun nu adus în poziția aceea plăcută, că în privința asta să satisfac ori-cărei comande.

Recomandându-mă spriginului binevoitor al p. t. public,

remân cu stimă:

Pápay Lajos,

măestru-măsar.

289

CIOBAN și NADRA

măestru zidar diplomat.

A R A D, Deák Ferencz-utca 34 sz.

Avem onoare a aduce la cunoștința p. t. public ziditor, că sub firma de mai sus am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu materie ori fără materie atât în loc cât și în provincie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construiți de planuri, faceri de bunget pentru prețuri foarte ieftine.

299

Cu toată stima:

CIOBAN și NADRA.